

Notitie Financieel Kader

2014-2017

Schiermonnikoog

Voorwoord

Hierbij leggen wij de laatste Notitie "Financieel Kader" uit deze collegeperiode aan u voor. De NFK 2014-2017 kenmerkt zich door een uiterst somber financieel perspectief. Dit sombere perspectief is het gevolg van Rijksbeleid. Met name de ingrepen van het Rijk in Werk, Inkomen baren ons zorgen. Daarnaast heeft het regeerakkoord belangrijke consequenties voor de algemene uitkering, waar het Rijk enerzijds vasthoudt aan het principe van "samen de trap op en samen de trap af", maar anderzijds ook extra kortingen toepast waardoor de gemeenten veel sneller de trap afgaan dan het Rijk. In deze NFK brengen wij onder meer in beeld wat de effecten van dit Rijksbeleid zijn voor onze gemeentelijke financiële positie. Een actualisatie van ons financieel perspectief leidt ertoe dat we op dit moment verwachten bij ongewijzigd beleid af te stevenen op een tekort van € 44.000 voor het komende begrotingsjaar 2014, dan in 2015 een tekort van € 118.750, wat in 2016 en 2017 daalt naar begrotingstekorten van € 44.400 respectievelijk € 56.400. Voorstellen voor wensen tot budgetuitzetting / nieuw beleid treft u dan ook niet aan in deze Notitie. Alleen extra budgetaanvragen voor (wettelijk) noodzakelijke investeringen treft u hier aan. Dit gezien onze financiële positie, de Rijksbezuinigingen die het Gemeentefonds naar verwachting hard zullen treffen en noodzakelijke investeringen en eenmalige uitgaven die ons nog te wachten staan de komende tijd. Zie hiervoor hoofdstuk 4.

Bij de begrotingsbehandeling 2014 in het najaar zullen wij u een voorstel doen voor het sluitend maken van de begroting 2014. Er zal in het najaar mogelijk geen sluitende meerjarenbegroting kunnen worden gepresenteerd.

Separaat daaraan wordt een dossier ten uwer behoeve voorbereid waarin naast onze financiële positie een groslijst aan bezuinigingsmogelijkheden is vervat. Dit wordt voor 1 januari 2014 aan de respectievelijke fracties aangeboden. Het dossier kan daardoor desgewenst als onderlegger worden gebruikt bij de finale vaststelling van de verkiezingsprogramma's, maar natuurlijk vooral als kader voor het toekomstig collegeprogramma. Deze werkwijze impliceert dat de nieuw te kiezen raad een besluit neemt over de naar verwachting noodzakelijke bezuinigingen. De resultaten daarvan worden dan op zijn vroegst in 2015 doorgevoerd.

Juist omdat het hier een technische exercitie betreft waarin letterlijk de bezuinigings*mogelijkheden* staan beschreven en waarbij elke schijn van partijpolitieke vooringenomenheid moet worden vermeden, wordt deze notitie niet onder verantwoordelijkheid van het college, maar onder die van de burgemeester i.s.m. de ambtelijke staf opgesteld.

Inhoudsopgave

<u>1 Belangrijkste ontwikkelingen.....</u>	<u>4</u>
<u>1.1 Ontwikkelingen in regeringsbeleid.....</u>	<u>4</u>
1.1.1 Gevolgen regeerakkoord.....	4
1.1.2 Sociaal akkoord.....	4
1.1.3 Ontwikkeling algemene uitkering.....	5
1.1.4 Effect aanvullende bezuinigingen van het Rijk.....	5
<u>2. Financiële ontwikkelingen op Schiermonnikoog.....</u>	<u>6</u>
<u>2.1 Ontwikkeling structurele begrotingspositie.....</u>	<u>6</u>
<u>2.2 Ontwikkelingen eenmalige begrotingspositie.....</u>	<u>8</u>
<u>3 Eigen uitgangspunten begroting 2014</u>	<u>10</u>
<u>3.1 Meerjarenonderhoudsplannen.....</u>	<u>10</u>
<u>3.2 Vervangingsinvesteringen.....</u>	<u>10</u>
<u>3.3 Rentepercentage 4%.....</u>	<u>10</u>
<u>3.4 CAO-ontwikkelingen.....</u>	<u>10</u>
<u>3.5 Indexatie budgetten voor diensten van derden.....</u>	<u>11</u>
<u>3.6 Indexatie subsidies en bijdragen.....</u>	<u>11</u>
<u>3.7 Indexatie leges, heffingen, rechten en belastingen</u>	<u>12</u>
<u>4 Uitkomsten Meerjarenperspectief 2014-2017</u>	<u>13</u>
<u>4.1 Meerjarenperspectief.....</u>	<u>13</u>
<u>4.2 Sluitend maken 2014 en bezuinigingen 2015 en verder voorbereiden.....</u>	<u>14</u>

Bijlage 1: Meerjarenperspectief 2014-2017

Bijlage 2: Algemene uitkering 2014 t/m 2017

Bijlage 3: ICT-projecten 2014 en verder

1 Belangrijkste ontwikkelingen

1.1 Ontwikkelingen in regeringsbeleid

1.1.1 Gevolgen regeerakkoord

Het regeerakkoord heeft vergaande consequenties voor de gemeenten. De AWBZ functies begeleiding en verzorging en waarschijnlijk ook de jeugdzorg worden vanaf 2015 ter uitvoering overgedragen aan de gemeenten. Het doel is dat mede als gevolg van deze decentralisaties samenhangend beleid kan worden gerealiseerd binnen het sociale domein en dat er integraal kan worden gewerkt. Integraal werken en meer bouwen op de kracht van de burgers betekent dat er besparingen in de uitvoeringskosten kunnen worden gerealiseerd, maar er is nog veel onduidelijkheid over de financiële, juridische en maatschappelijke effecten van deze decentralisaties. Dit is ook de reden dat de VNG namens de gemeenten heeft aangedrongen op een onafhankelijk onderzoek, zodat dit nader in beeld kan worden gebracht. De tweede kamer heeft in maart ingestemd met een motie voor een onafhankelijk onderzoek. Het Centraal Planbureau (CPB) zal dit gaan uitvoeren.

Inmiddels heeft het kabinet een aantal aangekondigde bezuinigingen in de zorg verzacht. Een aantal bezuinigingen op de huishoudelijke hulp (€ 600 miljoen), op de inkomensondersteuning voor chronisch zieken en gehandicapten (€ 550 miljoen) en op de begeleiding en verzorging (25% minder) vanaf het jaar 2015 blijven overeind en keuzes zijn onontkoombaar om zorg en ondersteuning terecht te laten komen bij mensen die daarop zijn aangewezen. Deze keuzes worden op dit moment nog onvoldoende gemaakt door het kabinet. Het kabinet heeft ook besloten dat de huishoudelijke hulp in 2014 beschikbaar blijft voor nieuwe cliënten, maar hiervoor de gemeenten niet financieel gecompenseerd. De VNG maakt zich zorgen over de planning van de wijziging van de WMO. Als de wet pas medio 2014 rond komt, blijft voor gemeenten een half jaar voorbereidingstijd over.

Ingestelde financiële buffer in verband met decentralisaties

In de begroting 2013 en verder is vanaf 2014 een stelpost opgenomen van 50% van € 15 per inwoner cumulatief, beginnend bij € 7.500 in 2014 oplopend tot € 30.000 in 2017. Dit is de buffer voor een eventueel nadelig financieel effect voortkomend uit de voorgenomen decentralisaties van het Rijk. Door het uitstellen van en onduidelijkheid over de uitwerking van de decentralisaties, kan de stelpost met een jaar worden doorgeschoven. Dus het opnemen van de stelpost begint dan niet in 2014, maar pas in 2015. Dit is verwerkt onder punt 1a van het bijgaande meerjarenperspectief.

1.1.2 Sociaal akkoord

Op 11 april 2013 hebben het kabinet en de sociale partners het sociaal akkoord gesloten. De gevolgen van dit akkoord zijn groot voor gemeenten.

De invoering van de Participatiewet – de samenvoeging van WWB, WSW en Wajong wordt met een jaar uitgesteld naar 1 januari 2015. Hierdoor wordt ook een jaar later dan eerder gepland – met ingang van het jaar 2015 – een aanvang gemaakt met een gefaseerde korting op de Rijksbijdrage voor WSW personeel. Het kabinet heeft het voornemen om op 35 werkpleinen een regionaal arbeidsmarktbeleid tot stand te laten brengen door regionale werkgevers en vakbondsbestuurders in samenwerking met wethouders van de betrokken gemeenten. Daarnaast is er het plan om 35 Werkbedrijven te vormen uit de huidige SW-bedrijven, die verantwoordelijk worden voor het aan het werk helpen van Wajongers en SW-geïndiceerden. Zij komen in dienst van het werkbedrijf en groeien door naar 120% van het wettelijk minimumloon. Mensen die niet voor de Wajong in aanmerking komen, kunnen ook een beroep doen op het werkbedrijf. Ook zij komen in dienst van de gemeente, tegen een vergoeding op bijstandsniveau. Het voornemen is het UWV –dat met CIZ wordt

samengevoegd tot een nieuw rijksorgaan- verantwoordelijk te maken voor de keuring van de mate van arbeidsgeschiktheid en van de behoefte aan zorg en extra ondersteuning. Gemeenten krijgen een gefixeerd budget voor het geheel, waarmee ze hun bijdrage aan het werkbedrijf kunnen betalen.

Het in het regeerakkoord genoemde quotum (5% regeling) voor het beschikbaar stellen van banen voor mensen met een beperking door bedrijven is van de baan. In plaats daarvan stellen werkgevers zich vanaf 2014 garant voor een toenemend aantal extra banen voor mensen met een beperking.

Er is op dit moment nog veel onduidelijk over (met name) de financiële gevolgen van het sociaal akkoord voor gemeenten, maar ook over andere mogelijke neveneffecten, zoals de gevolgen voor de gemeenten als werkgever. Wij verwachten dat op z'n vroegst in het derde kwartaal van 2013 meer duidelijkheid geschapen zal kunnen worden. De komende mei/juni circulaire zal hier nog weinig duidelijkheid in kunnen bieden.

1.1.3 Ontwikkeling algemene uitkering

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt de komende jaren sterk bepaald door de effecten van het Rijksbeleid. Drie maatregelen van het Rijk werken direct door in de algemene uitkering. Hierbij gaat het om de onttrekking van middelen voor de onderwijshuisvesting (€ 256 miljoen landelijk vanaf 2015), de korting op de apparaatskosten van gemeenten samenhangend met de schaalvergroting van gemeenten (€ 60 miljoen in 2015, loopt uiteindelijk op tot maar liefst € 975 miljoen) en de bezuinigingen die door het Rijk zouden zijn doorgevoerd bij het afschaffen van het BTW compensatiefonds en die nu – bij het niet doorgaan van deze afschaffing – rechtstreeks op het gemeentefonds in mindering worden gebracht (€ 174 miljoen in 2014; loopt op tot € 484 miljoen in 2015). Daarnaast werken de Rijksbezuinigingen indirect door in het gemeentefonds door middel van de gekozen systematiek van het gemeentefonds, waarbij de gemeenten samen de trap af gaan met het Rijk (effect

€ 324 miljoen in 2017). De gekozen systematiek blijft, maar daarnaast worden gemeenten getroffen door aanvullende bezuinigingen en lopen daarmee “veel meer en veel sneller de trap af dan het Rijk”.

Omdat we pas eind mei/begin juni in de mei/junicirculaire informatie van het ministerie zullen ontvangen over de *ontwikkeling van de algemene uitkering* hebben we een berekening gemaakt met behulp van het zogenaamde Pauw-rekenmodel dat inmiddels door een groot deel van de gemeenten wordt gebruikt. Een vergelijking tussen de uitkomsten van deze berekening en de bedragen in de junicirculaire van 2012 leidt ertoe dat er voor het jaar 2014 nog sprake is van minieme daling met € 2.400, maar dat de jaren daarna sprake is van een groot negatief effect ten opzichte van de junicirculaire 2012, want € 65.000 negatief in 2015, € 120.000 negatief in 2016 en € 102.000 negatief in 2017. Zie ook de bijlage “meerjarenperspectief 2014-2017”.

Voor het jaar 2014 valt de vergelijking met de junicirculaire niet heel negatief uit. Dit heeft naar alle waarschijnlijkheid te maken met de omstandigheid dat er in het regeerakkoord in de beginjaren sprake is van een bedrag van landelijk € 4 miljard aan investeringen, waardoor de eerste stap in de korting op de algemene uitkering (de korting in relatie tot het niet-afschaffen van het BTW fonds) ruimschoots wordt gecompenseerd.

1.1.4 Effect aanvullende bezuinigingen van het Rijk

In februari van dit jaar heeft het Centraal Plan Bureau de economische ontwikkeling van ons land doorgerekend. Conclusie was dat zowel voor 2013 als 2014 de 3% norm van het begrotingstekort werd overschreden. Het kabinet kondigde daarop – bovenop het regeerakkoord - een *pakket maatregelen af ter waarde van € 4,3 miljard netto* voor het jaar 2014, dat na overleg met sociale partners en parlement had

moeten leiden tot een akkoord. Onlangs is het Mondriaan-akkoord gesloten tussen sociale partners en het kabinet. Het pakket maatregelen kost € 600 miljoen, dat overigens geen weerslag heeft op het gemeentefonds omdat ze vallen in het domein van sociale zekerheid. Het kabinet neemt lichte tekenen van economisch herstel waar van onder andere de export. In het Mondriaan-akkoord is opgenomen dat de eerder genoemde bezuinigingstaakstelling van € 4,3 miljard netto in de koelkast is gezet tot in ieder geval augustus van dit jaar. Dat betekent dat deze maatregelen niet worden verwerkt in de komende mei/juni-circulaire van het gemeentefonds. Het Mondriaan-akkoord heeft vooral als doel vertrouwen te herstellen zodat de Nederlandse bevolking weer meer gaat besteden. Crisisteam van de sociale partners en het kabinet gaan aan de slag om op korte termijn werkgelegenheid te scheppen. In augustus wordt bekeken wat het effect is op de economie.

Ondertussen is de 3% norm nog steeds het uitgangspunt op de begroting 2014. Mocht deze nog steeds overschreden worden, dan zullen de bezuinigingsmaatregelen weer uit de ijskast gehaald worden en – wellicht in aangepaste vorm – in procedure gebracht worden. De regeringspartijen hebben daar geen misverstand over laten bestaan. Dit is de reden waarom wij er mede op advies van Pauw voor kiezen een stelpost van € 24.500 (overeenkomend met 14 zogenaamde uitkeringspunten uit de algemene uitkering) te reserveren in ons meerjarenperspectief. Omdat eventuele maatregelen op zijn vroegst pas eind van dit jaar zullen worden afgekondigd door het Rijk hebben wij deze stelpost opgenomen vanaf het jaar 2015.

2. Financiële ontwikkelingen op Schiermonnikoog

2.1 Ontwikkeling structurele begrotingspositie

Begrotingssaldi na begrotingsbehandeling.

De begroting 2013 en verder laat ná verwerking van de aangenomen amendementen voor alle begrotingsjaren nog een overschot zien. De overschotten zijn:

2014: € 66.700

2015: € 39.900

2016: € 86.000

Punt 1a (zie Bijlage Meerjarenperspectief) > effecten dec.circ. 2012, regeerakkoord en Sociaal akkoord

Punt 1b (zie Bijlage Meerjarenperspectief) > uitstel herverdeling en decentralisaties met een jaar

Punt 1c (zie Bijlage Meerjarenperspectief) > stelpost voor mogelijke extra € 4,3 miljard aan bezuinigingen

In hoofdstuk 1 van deze NFK treft u de toelichting op de wijzigingen 1a, 1b en 1c aan.

Punt 2 > rioolverstoppingen (amendement OB, raadsbesluit 23 april 2013)

Geschatte extra kosten zijn € 2.000, maar deze zullen via de rioolrechten -welke 100% kostendekkend zijn- volledig worden verhaald.

Punt 3 > aangepast activeringsbeleid (raadsbesluit 28 mei 2013)

Met ingang van 2013 berekenen we voor alle activa de rente over de boekwaarde per 1-1 van het boekjaar. Tot 2013 rekenden we bij nieuwe activa/activa in opbouw het eerste jaar een half jaar rente toe. De nieuwe systematiek levert een klein rentevoordeel op van ongeveer € 3.000 structureel.

Punt 4 > Regionalisering brandweer (raadsvoorstel 28 mei 2013)

De brandweer wordt per 1 januari 2014 ondergebracht bij de Veiligheidsregio Fryslân. In het raadsvoorstel van mei 2013 bent u geïnformeerd over de structurele kosten hiervan voor onze gemeente. De Veiligheidsregio bouwt in vier jaar toe naar een verdeelsleutel die relatief gunstig is voor onze gemeente. T/m 2017 is sprake van een nadeel, maar vanaf 2018 is er een miniem voordeel. De verwachte meerkosten over de jaren 2014 tot en met 2017 van totaal € 70.400 dekken wij uit de algemene reserve. Daarnaast moet nog eens eenmalig in € 106.000 zijn opgenomen in de onderstaande tabel. Naast deze structurele meerkosten moet ook een éénmalig bedrag van € 180.650 beschikbaar worden gesteld i.v.m. de overdracht van materieel. Dit bedrag moet worden gedekt uit de algemene reserve (zie daarvoor tabel 2).

Punt 5 > effecten uit de jaarrekening 2012

In de jaarrekening 2012 is bij de toelichting op de afwijkingen bij een aantal posten aangegeven dat de afwijking mogelijk structureel is. Voor de volgende vijf posten is dit inmiddels voldoende duidelijk dat de afwijking inderdaad structureel is:

- € 5.440 hogere kapitaallasten verbouw school t.b.v. kinderopvang (nadeel)
- € 1.500 onderbesteding ongediertebestrijding (voordeel)
- € 10.000 hogere eigen bijdragen huishoudelijke zorg, door voortdurende wijzigende regelgeving (voordeel)
- € 3.400 Rijkssubsidie zonne-energie (voordeel)
- € 4.100 post GBA-audit op twee plekken geraamd (voordeel)

Punt 6 > effect 2de turap 2012 > bestandsoptimalisatie BAG-gegevens: ieder jaar 1/6 van bestand

In de 2de turap 2012 is geld aangevraagd voor bestandsoptimalisatie van de BAG. De oppervlakteverschillen tussen de WOZ en de BAG worden in 6 jaar weggewerkt. Dat betekent zes jaar lang een extra kostenpost bij taxaties van objecten van € 3.000.

Punt 7 > E-progress

We werken met het HRM-systeem E-progress, waarvan de jaarlijkse licentie- en onderhoudskosten € 1.350 bedragen.

Punt 8 > ICT-projecten

Wij hebben in VAST-verband een overzicht opgesteld van ICT-projecten die we de komende jaren op (moeten) pakken. Van de meeste projecten kunnen we nu de kosten goed inschatten. Dit levert ons structureel extra kosten op van ongeveer € 25.000. Met onze VAST-partners (inclusief onze ICT-partner de gemeente Leeuwarden) kijken we zeer kritisch naar nut en noodzaak van de ICT-kosten. Hoewel deze aanzienlijk zijn gelet op de omvang van onze gemeente, beschouwen we deze als ons onontkoombaar om nu en in de toekomst aan de (wettelijke) eisen van gemeentelijke dienstverlening te voldoen.

De jaarlijkse structurele meerkosten voor ICT bestaan onder meer uit het DigiD-assessment, de aanschaf van een Geoviewer, de invoering van zaaksysteem, de aanschaf van datadistributie en de aansluiting op GVOP (Gemeenschappelijke Voorziening voor Officiële Publicaties).

Verder kost dit in 2014 nog € 11.840 eenmalig en in 2015 € 7.500 eenmalig. Dit is verwerkt in paragraaf 2.2 van deze notitie.

Punt 9 > daling opbrengst diesel doordat bussen elektrisch rijden

Nu de bussen op Schiermonnikoog elektrisch rijden, levert dit ons minder dieselopbrengst op. We gaan eerst uit van een daling van € 2.500. Op het product 6.30.20.3 Benzinstation, ramen wij nu nog een jaaropbrengst van € 9.000.

De punten 10 t/m 13 uit de bijlage "meerjarenperspectief 2014-2017" worden in hoofdstuk 3 behandeld.

2.2 Ontwikkelingen eenmalige begrotingspositie

In de jaarrekening 2012 is de staat van reserves en voorzieningen opgenomen. Het *saldo van de algemene reserve* per 31 december 2012 bedraagt € 1.191.000. De stand van de algemene reserve per 31 mei 2013 kan als volgt worden berekend:

Stand per 31/12/2012:	€ 1.191.000
Af: restant geraamde onttrekkingen uit vorige jaren	€ 103.745 *
Af: geraamde onttrekkingen 2013	€ 197.400 **
Af: boekwaardeverlies overname brandweermateriaal door Veiligheidsregio	€ 21.725 ***
Af: punt 8 Meerj.persp. ICT-projecten, kosten 2014 en 2015 (zie par. 2.1 MJP)	€ 19.340
Bij: rekeningsaldo 2012	€ 2.300
Stand van de algemene reserve op transactiebasis rekening houdend Met toekomstige verplichtingen :	€ 851.090

* Dit bedrag is opgebouwd uit diverse budgetten die in vorige jaren door u beschikbaar zijn gesteld en waarvan nog een bedrag resteert. De grootste 5 restantbudgetten zijn:

- € 12.190 Renovatie begraafplaats
- € 40.475 Bestemmingsplan buitengebied
- € 15.695 Mobiliteitsplan
- € 9.845 Plan van aanpak leefbaar Schiermonnikoog
- € 8.385 Inrichting achtertuin

** Dit bedrag is een saldo van stortingen en onttrekkingen die vanaf de begrotingsvaststelling 2013 zijn gedaan. Het betreft onder andere:

- € 200.000 eenmalige bijdrage Promenade (op de andere € 300.000 schrijven wij af)
- € 25.000 Manege
- € 13.500 Tekort 2013 kinderopvang
- € 53.600 Let op, dit is een storting in de algemene reserve, want rentetoevoeging

*** In de raadsvergadering van 28 mei 2013 heeft u een besluit genomen over de Brandweer in relatie tot de overgang van deze wettelijke taak naar de Veiligheidsregio Fryslân per 1-1-2014. De Veiligheidsregio neemt ons materieel over. Door een andere manier van waarderen en afschrijven krijgen wij € 21.725 minder vergoed van de Veiligheidsregio dan wij aan boekwaarde hebben staan per 1-1-2013.

Als minimumstand van de algemene reserve is een stand van € 454.000 door u bepaald. Er is derhalve een overwaarde van € 422.000 in de algemene reserve.

De omvang van de vrij besteedbare bestemmingsreserves bedraagt per 31-12-2012 € 880.420, exclusief de bestemming van het rekeningresultaat 2012 van € 25.000 ten gunste van de reserve voorzieningen gehandicapten. Uiteraard kan pas een hard oordeel over onze reservepositie worden gegeven als alle risico's ook financieel zijn vertaald.

3 Eigen uitgangspunten begroting 2014

3.1 Meerjarenonderhoudsplannen

In de begroting 2014 en verder worden de cijfers uit de volgende onderhoudsplannen verwerkt:

- MOP gemeentelijke gebouwen
- MOP riolering
- MOP openbare verlichting
- MOP wegen
- Afvalplan
- Groenbeheersplan

Wat nog ontbreekt, is het MOP jachthaven en het MOP veerdam. Het MOP wegen en het MOP gemeentelijke gebouwen komen nog in juni in de raad. De cijfers van beide MOP'en zullen we meenemen bij het opstellen van de begroting 2014. Het MOP Riolering is net vastgesteld en dus actueel.

Let op: er zijn geen meerkosten voor het baggerplan in de meerjarenbegroting verwerkt, omdat hierover nog niet is besloten. Uitsluitend de baggerkosten 2014 zullen in de begroting 2014 worden meegenomen. Die kosten zullen ongeveer € 95.000 bedragen. In de begroting 2014 is gerekend met een bedrag van € 52.540. Dit betekent dat eenmalig een bedrag van € 42.500 nodig is om in 2014 te baggeren. Dit dekken we uit de algemene reserve..

3.2 Vervangingsinvesteringen

De noodzaak van de geplande vervangingsinvesteringen worden nog tegen het licht worden gehouden, alsmede de hoogte van de bedragen van die vervangingsinvesteringen. In ieder geval zullen er geen vervangingsinvesteringen voor de brandweer worden meegenomen gezien de overgang van deze taak naar de Veiligheidsregio. Het effect hiervan is al meegenomen in het totale effect van de overgang van de brandweertaak naar de Veiligheidsregio.

3.3 Rentepercentage 4%

Dit onderwerp is punt 10 uit de bijlage "meerjarenperspectief 2014-2017".

De marktrente (25 jaar, lineair) beweegt zich rond de 3%. De verwachting is dat de rente de komende tijd redelijk stabiel blijft. In onze huidige leningportefeuille is de gemiddelde rente 4,0%. Dat is het rentepercentage dat we daadwerkelijk kwijt zijn in de exploitatie. Doordat de werkelijke rente die wij betalen iets lager is, zit er hier nog een stukje lucht in de begroting.

We stellen dan ook voor om voor de begroting 2014 en verder uit te gaan van een rentepercentage van 4%. Dit geldt zowel voor rentetoe rekening aan investeringen als voor rentetoevoeging aan reserves. Dit levert een rentevoordeel op van ongeveer € 15.000.

3.4 CAO-ontwikkelingen

Dit onderwerp is punt 11 uit de bijlage "meerjarenperspectief 2014-2017".

De huidige Cao loopt tot en met 31 december 2012. Momenteel wordt nog onderhandeld over de nieuwe Cao. In onze huidige begroting hebben we voor 2013 en 2014 0% loonstijging meegenomen en voor 2015 en 2016 1% loonstijging. We houden deze lijn aan en nemen voor 2017 ook een stijging van 1% mee.

De loonstijging van 1% in 2017 wordt verwerkt in het bijgaande meerjarenperspectief onder punt 14. Ook worden in dit punt de effecten voor 2014 t/m 2016 geactualiseerd, wat in die drie jaar kleine verschillen oplevert.

3.5 Indexatie budgetten voor diensten van derden

Dit onderwerp is punt 12 uit de bijlage "meerjarenperspectief 2014-2017".

De inflatie is over maart 2013 (t.o.v. maart 2012) 2,9% volgens de ConsumentenPrijnsIndex. We weten nog niet wat de compensatie voor prijsstijgingen in het gemeentefonds zal zijn. Dat wordt bekend in de meircirculaire.

In de huidige begroting gaan we voor de jaren 2014 en verder uit van een prijsstijging van 1,5%. We stellen voor om dit eerst aan te houden. Een hogere prijsstijging is gezien de huidige begrotingspositie sowieso niet wenselijk. Elke 0,5% stijging per jaar betekent een cumulerend nadeel van € 9.000 per jaar. Dus € 36.000 nadeel over een periode van 4 jaar.

Contractuele plichten zullen vermoedelijk niet beïnvloedbaar zijn en kunnen leiden tot stijgingen boven de 1,5% waar in structurele zin mee wordt gerekend. Dit kan met name gelden voor energiekosten.

3.6 Indexatie subsidies en bijdragen

Dit onderwerp is punt 13 uit de bijlage "meerjarenperspectief 2014-2017".

Subsidieaanvragen beoordelen wij altijd per geval. Daarbij letten we onder andere op het eigen vermogen van een instelling en wat het nut en de noodzaak van een subsidie is.

Vorig jaar hebben we in de Notitie Financieel Kader afgesproken om de subsidies 1,5% te indexeren.

Ook instellingen hebben natuurlijk te maken met prijsstijgingen en nieuwe CAO's. We gaan daarom uit van een gemiddelde indexatie van 1,5% structureel (over totaalbedrag subsidies uit bijlage 10 van de begroting 2013 minus € 3.700 van de stelpost "subsidiebezuiniging", welke nog resteert van de oorspronkelijke € 10.000). Dit is een bedrag van € 9.645 structureel en is al verwerkt in de meerjarenbegroting 2013 en verder.

3.7 Indexatie leges, heffingen, rechten en belastingen

De volgende meerjarige indexatiebesluiten zijn genomen en verwerkt in de meerjarenbegroting:

- Afvalstoffenheffing: 100% kostendekking
- Bouwvergunningen: 100% kostendekking
- Lijkbezorgingsrechten:
73% kostendekking in 2012, 87% in 2013 en 100% in 2014
- Rioolrechten: vanaf 2015: 3,7% stijging
- Auto-ontheffingen: 100% kostendekking

Belastingverhoging:

- leges en rechten burgerzaken: 2% per jaar
- liggelden: 2% per jaar
- forensenbelasting: 4% per jaar t/m 2014. Vanaf 2015 2% per jaar.
- toeristenbelasting: 4% per jaar t/m 2014. Vanaf 2015 2% per jaar
- ozb-eigenaren: 3,5% per jaar t/m 2014. Vanaf 2015 1,5% per jaar.
- ozb-gebruikers-niet-woningen: 3,5% per jaar t/m 2014. Vanaf 2015 1,5% per jaar.

Bij de vaststelling van de begroting 2013 is besloten om de toeristenbelasting in 2013 met 6% te verhogen bovenop de jaarlijkse al afgesproken 4% t/m 2014. Vanaf 2015 en verder is uitgegaan van een stijging van 2% van de toeristenbelasting en de forensenbelasting en 1,5% voor de OZB. Dit was al verwerkt in de begroting 2013 en verder. Het enige verschil is dat de jaarschijf 2017 daar nu nieuw bij komt.

Punt 14 > stijging OZB met 1,5% in 2017 en punt 15 > stijging forensenbelasting en toeristenbelasting met 2% in 2017

De effecten hiervan voor 2017 zijn verwerkt in het meerjarenperspectief. Over 2017 levert dit totaal € 30.100 extra op.

4 Uitkomsten Meerjarenperspectief 2014-2017

4.1 Meerjarenperspectief

Het meerjarenperspectief is bijgewerkt tot en met de raadsvoorstellen uit de meivergadering.

Ten opzichte van het meerjarenperspectief in de programmabegroting 2013 heeft een 15-tal mutaties plaats gevonden, die zijn verwerkt in de punten 1 t/m 15 in het meerjarenperspectief.

Het meerjarenperspectief vertoont in alle jaren een tekort, van ongeveer € 50.000, waarbij 2015 de uitschieter vormt met € 118.750.

Leges WABO

De afgelopen jaren hebben we telkens onze begrote opbrengst gerealiseerd. In 2012 hebben we ruim 70% van onze begrote opbrengst gehaald (€ 56.000 van de € 77.000) de jaarrekening 2012. In 2013 hebben we nog € 14.500 over 2012 in rekening gebracht, waarmee in feite de begrote opbrengst van € 77.000 wordt benaderd. Ook over 2013 verwachten wij de begrote opbrengst te halen. Niettemin nemen bouwactiviteiten in den lande af en zal ons dat wellicht ook gaan raken. Vooralsnog benoemen we dit alleen nog als risico.

Overige binnengemeentelijke ontwikkelingen

Naast het geschetste meerjarenperspectief zoals dat gevormd wordt door de ontwikkelingen bij ongewijzigd beleid, is er ook een fiks aantal overige bewegingen dat binnen de eigen gemeente speelt. Zonder vooruit te willen lopen op de beleidsbeslissingen die in een aanzienlijk deel van die ontwikkelingen zeker nog aan de orde zal (moeten) komen, dienen we ons hier naar onze mening wel van bewust te zijn. Te denken valt bijvoorbeeld aan:

- toezicht en handhaving Drank en Horeca (extra taak)
- registratie, toezicht en handhaving staandwantvisserij (extra taak)
- mogelijke meerkosten openhouden zwembad
- Kinderopvang
- Leerlingenvervoer aan de wal
- Mogelijke meerkosten handhaving (toezicht en juridische ondersteuning)
- Meerkosten WMO i.v.m. vergrijzing?

Deze ontwikkelingen zijn op dit moment nog niet op hun (financiële) effecten te beoordelen. De opsomming (die niet uitputtend is en op onderdelen wellicht overlap zal vertonen) heeft slechts ten doel om te benadrukken dat additionele ontwikkelingen in onze omgeving, waarvan een deel zich zeker voor zal doen, alle een min of meer nadelig effect op onze saldi en reserves zullen hebben.

4.2 Sluitend maken 2014 en bezuinigingen 2015 en verder voorbereiden

Volgens de laatste berekeningen zal de jaarschijf 2014 een tekort vertonen van € 44.000. Zoals we in de inleiding al aangaven, stellen wij voor om de komende maanden te gebruiken om de jaarschijf 2014 sluitend te maken. Deze werkwijze houdt in dat de bezuinigingsmaatregelen zich richten op de begroting 2015-2018 en dat wij daarvoor nog dit jaar een document met alle bezuinigingsmogelijkheden zullen aanbieden, op grond waarvan u de noodzakelijke bezuinigingskeuzes kunt maken.

Er wordt bekeken of er de afgelopen jaren sprake is geweest van regelmatige onderuitputting op budgetten binnen de gemeentelijke exploitatie. In de gevallen dat dit zich voordoet, zal het budget neerwaarts worden aangepast. We kunnen op dit moment nog niet overzien welke structurele bezuiniging hierdoor kan worden gerealiseerd.